

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Львівський державний університет внутрішніх справ
Навчально-науковий інститут права та правоохоронної діяльності
Кафедра теорії, історії та конституційного права

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Право»
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
код та назва галузі (галузей) знань	08 Право
код та назва спеціальності	081 Право
вид дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	обов'язкова (шифр за освітньо-професійною програмою «Право» – ОК 8)
мова викладання	українська

Викладач:
БАРАБАШ Ольга Олегівна
доктор юридичних наук, професор
kolibri1961@ukr.net

Професор кафедри
теорії, історії та конституційного права
навчально-наукового інституту права
та правоохоронної діяльності ЛьвДУВС
доктор юридичних наук, професор _____ Ольга БАРАБАШ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії, історії та конституційного права навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол № 4 від 29.01.2025 р.)

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Семестр навчання

Навчальна дисципліна вивчається здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності у **1 семестрі** навчання.

Обсяг навчальної дисципліни (у кредитах і годинах)

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС/год.	6/180	6/180
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	82	30
• лекційні заняття, год.	50	10
• семінарські заняття, год.	32	20
Самостійна робота, год.	98	150
Екзамен	+	+

Анотація навчальної дисципліни

Своїм завданням навчальна дисципліна «**Теорія держави та права**» передбачає розгляд основних закономірностей функціонування держави та права; аналіз юридично-значущих ситуацій; концепції правової держави, верховенства права, дотримання прав та свобод людини.

Вивчення навчальної дисципліни має важливе значення для підготовки майбутніх юристів і допомагає майбутнім правникам засвоїти основні принципи та структуру правової системи, дозволяє розвивати аналітичне та критичне мислення, що є важливими навичками для успішної практики в сфері права. Знання теорії держави та права допомагає юристам розуміти історичний контекст та еволюцію правових норм. Вивчення теорії дозволяє майбутнім юристам краще розуміти взаємозв'язок між законодавством, судовою практикою та правозастосуванням.

Знання теорії держави та права є основою для побудови професійної кар'єри в галузі юриспруденції.

Оскільки дисципліна є однією з важливих та визначальних для майбутнього фаху, у процесі її викладання можуть залучатись практики до проведення аудиторних чи онлайн-занять зі здобувачами освіти.

Мета вивчення дисципліни

Основною метою вивчення навчальної дисципліни «**Теорія держави та права**» є набуття та засвоєння загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ, основних категорій

держави і права, а також поясненні значення загальнотеоретичних знань для майбутньої професійної діяльності в галузі юриспруденції, так само як сформувані в майбутніх фахівців юридичного профілю уявлення про особливості існування правової реальності в її різноманітних виявах, передати знання про систему правових понять та основних концепцій існування права і держави, закріпити ціннісні установки, засновані на використанні теоретичного осмислення функціонування правових реалій.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» загальних та спеціальних компетентностей, а також програмних результатів навчання, відповідно до освітньо-професійної програми «Право» галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Вивчення навчальної дисципліни **«Теорія держави та права»** спрямоване на розвиток у здобувачів вищої освіти таких *загальних компетентностей*:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. (ЗК 4);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 7);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11));
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК 14).

Спеціальні компетентності, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Теорія держави та права», є наступними:

- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (СК 1);
- здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК 2);
- цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи (СК 3);
- здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (СК 4);
- здатність застосовувати правові принципи та доктрини (СК 8);

- здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (СК 12);
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК 13);
- здатність розмежовувати компетенцію місцевих органів публічної влади, порядок їх створення та функціонування (СК 20).
- Визначення очікуваних результатів підготовки здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Теорія держави та права» має базуватися *на наступних програмних результатах навчання:*
 - визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН 1);
 - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН 3);
 - оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН 6);
 - самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН 9);
 - виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи (ПРН 18);
 - пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН 19);
 - виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (ПРН 20).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

№ теми з/п	Лекційні заняття	Кількість годин
1	Тема. Держава: загальнотеоретична характеристика	2
2	Тема. Теорія держави і права як фундаментальна юридична наука	2
3	Тема. Форми держави: поняття і структура	2
4	Тема. Механізм держави	2
5	Тема. Органи публічної влади в Україні	2
6	Тема. Особа, її правовий статус, права та свободи людини	2
7	Тема. Національний та міжнародний механізми захисту прав людини	2
8	Тема. Громадянське суспільство та політична система	2
9	Тема. Право: праворозуміння, поняття, ознаки, функції та принципи права	2
10	Тема. Принцип верховенства права	2
11	Тема. Норми права та інші соціальні норми	2
12	Тема. Джерела (форми) права та правотворчість	4
13	Тема. Система права і система законодавства	4
14	Тема. Правові відносини	2
15	Тема. Реалізація, застосування та тлумачення норм права	4
16	Тема. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	4

17	Тема. Правосвідомість і правова культура	2
18	Тема. Правове регулювання: поняття, мета, види, засоби, типи	2
19	Тема. Правова система: поняття і класифікація	2
20	Тема. Сутність, характерні ознаки правової, соціальної та демократичної держави	2
21	Тема. Законність і правопорядок, державна дисципліна	2
<i>ВСЬОГО</i>		50
№ теми з/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Держава: загальнотеоретична характеристика	2
2	Форми держави: поняття і структура	2
3	Механізм держави	2
4	Органи публічної влади в Україні	2
5	Особа, її правовий статус, права та свободи людини.	2
6	Національний та міжнародний механізми захисту прав людини	2
7	Громадянське суспільство та політична система	2
8	Право: праворозуміння, поняття, ознаки, функції та принципи права.	2
9	Норми права та інші соціальні норми	2
10	Джерела (форми) права та правотворчість	2
11	Система права і система законодавства	2
12	Правові відносини	2
13	Реалізація, застосування та тлумачення норм права	2
14	Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	2
15	Правосвідомість і правова культура	2
16	Сутність, характерні ознаки правової, соціальної та демократичної держави	2
<i>ВСЬОГО</i>		32
№ тем и з/п	Теми для самостійної підготовки	Кількість годин
1	Тема. Держава: загальнотеоретична характеристика	4
2	Тема. Теорія держави і права як фундаментальна юридична наука	4
3	Тема. Форми держави: поняття і структура	4
4	Тема. Механізм держави	4
5	Тема. Органи публічної влади в Україні	4
6	Тема. Особа, її правовий статус, права та свободи людини	5
7	Тема. Національний та міжнародний механізми захисту прав людини	4
8	Тема. Громадянське суспільство та політична система	4
9	Тема. Право: праворозуміння, поняття, ознаки, функції та принципи права	5
10	Тема. Принцип верховенства права	5
11	Тема. Норми права та інші соціальні норми	5
12	Тема. Джерела (форми) права та правотворчість	5
13	Тема. Система права і система законодавства	5

14	Тема. Правові відносини	5
15	Тема. Реалізація, застосування та тлумачення норм права	5
16	Тема. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	5
17	Тема. Правосвідомість і правова культура	5
18	Тема. Правове регулювання: поняття, мета, види, засоби, типи	5
19	Тема. Правова система: поняття і класифікація	5
20	Тема. Сутність, характерні ознаки правової, соціальної та демократичної держави	5
21	Тема. Законність і правопорядок, державна дисципліна	5
<i>ВСЬОГО</i>		98
<i>ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</i>		180

Заочна форма навчання

№ теми з/п	Лекційні заняття	Кількість годин
1	Тема. Держава: загальнотеоретична характеристика, форми та механізм держави..	2
2	Тема. Особа, її правовий статус, права та свободи людини, механізми захисту.	2
3	Тема. Поняття, сутність права та праворозуміння.	2
4	Тема. Система права та правова система.	2
5	Тема. Правотворчість та джерела (форми) права.	2
6	Тема. Правовідносини.	2
7	Тема. Реалізація та застосування норм права, тлумачення норм права.	2
8	Тема. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	2
9	Тема. Правосвідомість і правова культура	2
10	Тема. Правове регулювання: поняття, мета, види, засоби, типи	2
<i>ВСЬОГО</i>		20
№ теми з/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Держава: загальнотеоретична характеристика, форми та механізм держави..	2
2	Особа, її правовий статус, права та свободи людини, механізми захисту.	2
3	Поняття, сутність права та праворозуміння.	2
4	Правовідносини.	2
5	Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	2
<i>ВСЬОГО</i>		10
№ тем и з/п	Теми для самостійної підготовки	Кількість годин
1	Тема. Держава: загальнотеоретична характеристика, форми та механізм держави..	20
2	Тема .Особа, її правовий статус, права та свободи людини, механізми захисту.	20
3	Тема .Поняття, сутність права та праворозуміння.	15

4	Тема. Система права та правова система.	10
5	Тема. Правотворчість та джерела (форми) права.	15
6	Тема. Правовідносини.	10
7	Тема. Реалізація та застосування норм права, тлумачення норм права.	15
8	Тема. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність	15
9	Тема. Правосвідомість і правова культура	15
10	Тема. Правове регулювання: поняття, мета, види, засоби, типи	15
<i>ВСЬОГО</i>		150
<i>ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</i>		180

Види навчання

Вид навчання – узагальнена характеристика навчальних систем, що встановлює особливості навчальної діяльності; характер взаємодії викладача і здобувачів вищої освіти в процесі навчання; функції використовуваних засобів, методів і форм навчання.

Основними видами навчання є:

Пояснювально-ілюстративне (традиційне) навчання, при якому викладач, як правило, передає інформацію в готовому вигляді за допомогою словесного пояснення із залученням наочності, а здобувачі освіти сприймають і відтворюють її.

Проблемне навчання, при якому під керівництвом науково-педагогічного працівника організовується самостійна пошукова діяльність здобувачів освіти щодо вирішення навчальних проблем. При цьому у них формуються нові знання, вміння і навички, розвиваються здібності, активність, творче мислення та інші особистісно-значущі якості.

Міжпредметне навчання, що ґрунтується на вивченні інтегрованих навчальних предметів, побудованих на реалізації міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків в суміжних галузях пізнання.

Розвиваюче навчання, що забезпечує оптимальну підготовку здобувачів освіти, при якому провідна роль відводиться теоретичним знанням. При цьому навчання будується в швидкому темпі і на високому рівні, процес навчання протікає усвідомлено, цілеспрямовано і систематично.

Евристичне навчання, що базується на основних принципах проблемного і розвиваючого навчання, яке передбачає успішність розвитку здобувача освіти за рахунок побудови та самореалізації особистісної освітньої траєкторії в заданому освітньому просторі.

Особистісно-орієнтоване навчання, в якому освітні програми та освітній процес спрямовані на кожного здобувача освіти з властивими йому пізнавальними особливостями.

Практичні та семінарські заняття проводяться у традиційних формах, а також у формах:

- *ділової гри* – методу пошуку рішень в умовній проблемній ситуації.

Елементи ділової гри: розподіл за ролями, змагання, особливі правила тощо. Ділова гра застосовується як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень в нестандартних ситуаціях, а також як засіб тестування здібностей.

- *оксфордських дебатів* – методу інтерактивного тренінгу, який передбачає поділ учасників на головних промовців та публіку. У дебатах вони називаються сторонами: за дискутовану тезу (сторона пропозиції) та проти (сторона опозиції).

- *групової дискусії* – це публічна суперечка, метою якої є з'ясування й зіставлення різних точок зору, визначення істинної думки, пошук оптимального вирішення проблеми.

Основною формою навчання є *очне навчання*, за якого здобувачі вищої освіти знаходяться в одній аудиторії із науково-педагогічним працівником.

Додатковою формою навчання є *дистанційне навчання*, що дозволяє досягти заданої мети за допомогою сучасних систем телекомунікацій, яке використовується у випадку санітарно-епідеміологічних обмежень та обмежень воєнного стану.

Методи контролю

Контрольні заходи охоплюють поточний і підсумковий контроль успішності. Підсумковий контроль успішності передбачає семестровий контроль (усний екзамен).

Для проведення підсумкового контролю використовуються як об'єктивні тестові методики, так і методики, орієнтовані на суб'єктивну інтерпретацію показників вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять, самостійної роботи, індивідуальних завдань та має за мету перевірку рівня знань, умінь, навичок, компетентностей та інших особистих якостей, засвоєних здобувачем вищої освіти.

Поточне оцінювання виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється за національною шкалою та фіксується у журналі обліку навчальної роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ

Проведення занять та консультацій:

Відвідування семінарських та практичних занять є обов'язковим, а лекційних – добровільне.

Заняття проводяться в навчальній аудиторії, визначеній навчальним відділом навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності.

Консультації мають форму індивідуальної або групової консультації, проводяться в приміщеннях кафедри теорії, історії та конституційного права навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності та/або в навчальній аудиторії групи здобувачів вищої освіти, згідно з графіком

консультацій, щотижня. Присутність на консультаціях здобувачів – за бажанням.

Відпрацювання пропущених занять проводяться в приміщеннях кафедри теорії, історії та конституційного права дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності та/або в навчальній аудиторії групи здобувача вищої освіти, згідно з графіком консультацій, щотижня.

При наявності часу у науково-педагогічного працівника, за його згодою, консультації та відпрацювання можуть проводитись у будь-який інший час, при зверненні здобувачів вищої освіти, в межах графіку робочого дня.

Допуск до підсумкового контролю

Пропущені практичні та семінарські заняття, а також отримані під час їх проведення незадовільні оцінки здобувач вищої освіти повинен відпрацювати не пізніше як за два робочих дні до проведення екзамену.

Відпрацювання усіх «незадовільних» оцінок та пропущених занять не є обов'язковим для допуску до підсумкового контролю.

Система оцінювання

Порядок оцінювання визначається розділом 4 Положення про організацію освітнього процесу у Львівському державному університеті внутрішніх справ (затвердженого Вченою радою ЛьвДУВС, протокол від 15.08.2024 № 3).

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів із кожної навчальної дисципліни (освітнього компоненту), які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Контрольні заходи охоплюють поточний і підсумковий контроль успішності здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять, самостійної роботи, індивідуальних завдань тощо та має за мету перевірку рівня знань, умінь, навичок, компетентностей та інших особистих якостей, засвоєних здобувачем вищої освіти.

Методами поточного контролю з навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» є: усне опитування, яке включає перевірку знань відповідного теоретичного матеріалу та правильність виконання практичних завдань (тестів, задач, а також інших практико орієнтованих завдань); письмовий контроль; виступи з попередньо визначеної проблематики (рефератів) та їх колективне обговорення; участь здобувача вищої освіти у науковій роботі; врахування рівня активності на семінарських/практичних заняттях та відвідування лекційних занять; виконання завдань для самостійної роботи.

Засобами поточного контролю з навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» є: навчальні та додаткові питання до кожної теми, що містяться у методичних матеріалах для семінарських та практичних занять; запитання та завдання для самостійного контролю; аналітичні та аналітично-понятійні завдання; задачі; схематичні завдання; практичні завдання; вправи на самостійність мислення; реферати; завдання для ділових рольових ігор; тестові завдання тощо.

Теоретичними засобами діагностики поточної успішності є:

– усне опитування, яке включає перевірку знань відповідного теоретичного та нормативного матеріалу, правильність та обґрунтованість вирішення практичних завдань;

– письмовий контроль (виконання тестових та теоретичних завдань під час проведення навчальних занять);

– оцінювання виступів та доповнень;

– оцінювання участі здобувача вищої освіти у науковій роботі;

– врахування рівня активності на семінарських та практичних заняттях.

Поточне оцінювання виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється за національною шкалою та фіксується науково-педагогічним працівником у журналі обліку навчальної роботи.

Оцінка **«відмінно»** під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) виконав усі аналітичні завдання;

2) під час заняття показав належні знання питань розглядуваної теми, у тому числі:

- положень чинного конституційного законодавства;

- судових роз'яснень з питань застосування Конституції України;

- змісту інститутів конституційного права та їх взаємозв'язок;

- нормативних визначень конституційно-правових понять;

- наукових визначень понять, які не мають нормативного закріплення;

- позиції судової практики щодо застосування положень конституційно-правового законодавства в цілому, й за темою заняття зокрема;

3) під час заняття продемонстрував вміння:

- тлумачити положення конституційно-правового законодавства, належно володіючи при цьому правовими категоріями та поняттями;

- правильно застосовувати положення національного законодавства у конституційно-правовій царині при вирішенні конкретних питань.

У цілому здобувач вищої освіти глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно й логічно його викладає, правильно обґрунтовує прийняття рішення, уміє самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань, з можливих варіантів вибирає найкращу відповідь.

Адекватно вміє дати узагальнену характеристику конституційно-правовій теорії і практиці. Вміє переносити теоретичні знання у площину практики. Вміє робити правильні висновки.

Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 90-100% завдань.

«Добре» – здобувач вищої освіти твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей при виборі відповіді, тобто вибирає правильну, але не найкращу відповідь; правильно застосовує теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти викладач змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді. Вміє розв'язувати ситуаційні завдання

середньої важкості. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 75-89% завдань.

«Задовільно» – здобувач вищої освіти знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру. Здобувач вищої освіти спроможний розв’язати прості завдання. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконав 60-74% завдань.

«Незадовільно» – здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні основних положень теми, з великими труднощами використовує теоретичні відомості при виконанні завдань. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконав не більше 59% завдань.

Творчим засобом діагностики успішності навчання з навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» є підготовка наукових робіт, тез, наукових статей за конституційно-правовою тематикою тощо. Результати наукової діяльності враховуються до підсумкового контролю відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Підсумкова кількість балів навчальної дисципліни, яка завершується **екзаменом** обчислюється за результатами накопичення балів поточного контролю (аудиторної – до 40 балів та самостійної робіт – до 10 балів) та підсумкового контролю (екзамену – до 50 балів).

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання у формі усного екзамену науково-педагогічним працівником кафедри, який викладав лекційний курс.

Семестровий **екзамен** з навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» складається в усній формі.

Основними засобами підсумкового контролю у формі екзамену є білети.

Екзаменаційний білет складається із п’яти теоретичних питань, кожне з яких оцінюється від 0 до 10 балів.

Кількість балів, отриманих під час складання екзамену, не може бути більшою за 50 балів.

Система оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» у формі екзамену проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з теоретичних питань під час контрольних заходів з навчальної дисципліни «Сучасний конституціоналізм в Україні» відбувається на підставі таких критеріїв:

- 1) правильність відповідей на запитання (вірність, чіткість і досить глибокий виклад ідей, понять, фактів тощо);
- 2) повнота і лаконічність відповіді;
- 3) уміння пов’язувати теорію з практикою;
- 5) логіка і аргументованість викладу;
- 6) грамотне коментування, наведення прикладів, аналогій;

Оцінювання відповіді на кожне з теоретичних питань здійснюється за такими **критеріями**:

– до 10 балів під час складання екзамену виставляється здобувачу вищої освіти тоді, коли його відповідь повна за змістом, формою і обсягом. Це означає, що здобувач вищої освіти у повній відповідності з робочою програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений на лекціях, у навчальній та спеціальній науковій літературі і дав бездоганні і глибокі відповіді на всі поставлені запитання, показав знання; не лише основної, але й додаткової літератури, нормативних джерел, навів власні думки, зробив узагальнюючі висновки, використав знання, отримані з суміжних, галузевих і спеціальних дисциплін, зумів пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю. Мова здобувача вищої освіти повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна;

– до 8 балів виставляється здобувачу вищої освіти, якщо він твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його; володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти науково-педагогічний працівник змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді.

– до 5 балів виставляється якщо здобувач вищої освіти знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру.

– 0 балів виставляється, коли здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні базових проблем, при формулюванні понять, на теоретичні питання білету не відповідає або відповідає не по суті, не може пов'язати теоретичний матеріал із сучасною дійсністю, робить велику кількість граматичних помилок.

Сума набраних по кожному питанню балів складає результат екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти під час складання екзамену отримав менше 20 балів, екзамен вважається складеним на «нуль» балів, а в заліково-екзаменаційну відомість виставляються тільки бали, отримані за результатами поточного контролю.

Якщо підсумкова кількість балів менша 60, здобувач вищої освіти вважається таким, що отримав оцінку «незадовільно» та ліквідує академічну заборгованість за окремим графіком на визначених вище умовах. Здобувач має право покращити результати поточного контролю до моменту ліквідації академічної заборгованості.

У разі повторного нескладання екзамену, ліквідація академічної заборгованості здійснюється у формі усного опитування перед комісією без врахування результатів навчання, отриманих у результаті поточного контролю за 100-бальною шкалою.

При ліквідації академічної заборгованості перед комісією здобувач вищої освіти може отримати не більше 74 балів.

Виконання самостійних навчальних та індивідуальних (творчих) завдань

Самостійна робота оцінюються окремо. Загальна кількість балів (максимум 10) за самостійну роботу визначається як сума отриманих балів за виконання таких видів робіт:

1. Реферат - виконується здобувачем вищої освіти власноручно доступним для розуміння почерком обсягом 8–10 сторінок основного тексту, із обов'язковим публічним захистом – до 2 балів. Тема реферату повинна бути розкрита повністю на рівні творчого використання останніх публікацій з теми, матеріал викладено змістовно, логічно та лаконічно; під час відповідей на запитання здобувач освіти має вільно орієнтуватися в матеріалі; реферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

2. Презентація – не менше 20 слайдів – до 2 балів;

3. Аналіз судової практики (не менше 5 судових рішень із обраної тематики) – до 2 балів;

4. Проект документа – до 2 балів;

5. Есе на обрану правову тематику – до 2 балів;

6. Підготовка (формування) оригінальних тестових завдань (не менше 20 варіантів з теми, не менше чотирьох варіантів відповіді у кожному варіанті) – до 5 балів.

Види самостійної роботи обираються здобувачем вищої освіти на власний розсуд та можуть поєднуватися.

Тематика завдань для самостійної роботи визначається у планах семінарських та практичних занять, а також може бути запропонована та погоджена здобувачем освіти чи науково-педагогічним працівником додатково.

Здобувачі вищої освіти, які беруть активну участь у навчальній та науковій роботі, можуть здобути додаткові бали з навчальної дисципліни, які додаються до суми балів підсумкової семестрової оцінки. Перелік видів робіт, за які можна отримати додаткові бали, міститься у Положенні про організацію освітнього процесу у Львівському державному університеті внутрішніх справ. Максимальна кількість додаткових балів не має перевищувати 20 балів.

Відповідність підсумкових семестрових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС

За внутрішньою шкалою закладу вищої освіти в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою		
	Вноситься до відомості		
	екзамен	залік	
90–100	A / Відмінно	A / Відмінно	Зарахована но
82–89	B / Добре	B / Добре	

75–81	С / Добре	С / Добре	
64–74	D / Задовільно	D / Задовільно	
60–63	E / Задовільно	E / Задовільно	
35–59	FX / Незадовільно	FX / Незараховано	
	із можливістю повторного складання		
0–34	F / Незадовільно	F / Незараховано	
	із обов'язковим повторним вивченням курсу		

Визнання результатів неформальної (інформальної) освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти.

Порядок зарахування та оцінювання знань здобувачів вищої освіти, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті визначаються Положенням про порядок визнання у Львівському державному університеті внутрішніх справ результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також Положенням про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Основними рекомендованими ресурсами для отримання знань у неформальній та/або інформальній освіті є:

- українська платформа професійного розвитку Prometheus – <https://prometheus.org.ua/> ;
- українська студія онлайн-освіти EdEra – <https://ed-era.com/> ;
- навчальна платформа HELP – <https://www.coe.int/uk/web/help-country/home>;
- інші ресурси на вибір здобувача вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

І. Нормативно-правові акти та документи

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 07.01.2025).
3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043. (дата звернення: 07.01.2025).
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 07.01.2025).
5. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_004. (дата звернення: 07.01.2025).
6. Європейська хартія місцевого самоврядування: прийнята Радою Європи у Страсбурзі 15.10.1985. Віче. 2000. № 3. С. 43–45.

7. Конвенція ООН про статус біженців від 28.07.1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text. (дата звернення: 07.01.2025).
8. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#n4459>.
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-18. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
10. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
13. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

II. Спеціальна література

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
2. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2015. 368 с.
3. Барабаш О.О. Юридично значуща поведінка людини : загальнотеоретичні аспекти : Монографія. Львів : ПАІС, 2017. 415 с.
4. Онишко О., Тополевський Р. Контроль і нагляд в професійній діяльності. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 205 с.
5. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін. Харків: Майдан, 2018. 436 с
6. Тополевський Р.Б., Федіна Н.В. Теорія держави і права. Львів:ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
7. Рабінович П.М. Основи теорії та філософії права. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
8. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів Барабаш О.О., Гаврильців М.Т., та ін.; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
9. Пендюра М.М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. - К. : 7БЦ, 2023. 468 с.

Методичне забезпечення

Проведення заняття забезпечується програмою навчальної дисципліни, робочою програмою навчальних дисциплін, силабусом, планами проведення семінарських та практичних занять, методичними рекомендаціями для підготовки до семінарських та практичних занять, методичними

рекомендаціями для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які розміщені в електронній бібліотеці на сайті Львівського державного університету внутрішніх справ <https://www1.lvduvs.edu.ua/uk/>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України:
URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Урядовий портал (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України):
URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Судова влада України: офіційний веб-сайт:
URL: <http://court.gov.ua>.
4. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського:
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Веб-сайт Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника: URL: www.lsl.lviv.ua.
6. Веб-сайт Львівського державного університету внутрішніх справ:
URL: <http://www1.lvduvs.edu.ua>.
7. EdEra – українська студія онлайн-освіти:
URL: <https://ed-era.com/>
8. Українська платформа професійного розвитку Prometheus:
URL: <https://prometheus.org.ua/>
9. Українська студія онлайн-освіти EdEra:
URL: <https://ed-era.com/> ;
10. Навчальна платформа HELP:
URL: <https://www.coe.int/uk/web/help-country/home>